

A túlélés esélye

„DIGITPRINTERT” A HAZAI KISNYOMDÁKBA!

Radó István

Talán bevezetőként próbáljuk meghatározni egy magyar kisnyomda fogalmát. A szakmai szervezetek, valamint a honi szaksajtó címlistái alapján, a nyomdai vállalkozások száma hazánkban ötezerre tehető. Igaz viszont, hogy az aktív, főleg nyomdai terméket előállító vállalkozások száma ennek már alig kétharmada. Sőt e nagyságrend sem fedti pontosan a valóságot, hiszen azokat a cégeket, akik egy-két számítógéppel végeznek tipográfiai(?), grafikai tevékenységet boltjukban, illetve irodájukban, ahol általában található egy öntapadót kivágó berendezés (plotter), valamint egy kisebb teljesítményű A4-es, olykor már A3-as színes nyomtató és/vagy egyszínű fénymásoló berendezés – nos, akár ezeket is nevezhetjük nyomdai vállalkozásnak. Sőt nem egy közülük sikerrel tudna üzemeltetni digitális nyomtatót. De vizsgálja a kisnyomdákhoz.

Vizsgáljuk meg e kérdést a magyar vidék helyzetéből és valóságából kiindulva. Minél meszebb megyünk Budapestről, annál több, ún. klasszikus kisnyomdát találunk. Lehet belőlük az országban ezer-ezeröttszáz vállalkozás. Először talán próbáljuk pontosan meghatározni egy kisnyomda technológiai felépítését. Rendelkezik egy, de inkább két darab 314-es, B3-as Romayorral, mert ezek már öreg és nem túl jó minőségű gépek, tehát ha egyik elromlik, akkor van másik... Azután minden harmadik kisnyomdában van még egy nagyobb gép is. Legtöbbször egy- vagy két nyomóműves Dominant, de az már A2-as vagy B2-es. Elvértve találhatunk még öreg, de működőképes „Heidi” GTO-t is, a legszebb férfikorból valót, az egy nyomóműves, B3-as fajtából. A megrendelő által hozott filmet lemezre kell másolni, tehát van mindenhol lemezmásoló, és néhol automata lemezívó is. Természetesen nincs nyomda egy 75 centis vágógép nélkül, illetve nem lehet irkafűzött kiadványt előállítani tűzőgép nélkül. Ne feledkezzünk meg arról az egy-két IBM-kompatibilis PC-ről sem, melyhez egy A4-es lézernyomtató csatlakozik, hiszen a megrendelők egy része nem hoz magával kész filmet, hanem azt hiszi (még

mindig), hogy csak nyomdában születhet a nyomdatermék. Mindezeket általában ADSL internetkapcsolat köti össze a megyeszékhelyen működő filmlevilágító stúdióval. (A technológia része még egy személyautó, mellyel eljárnak a filmért.) Van persze olyan cég is, ahol dolgozik designer, illetve PC-guru, azonban ezek fontossága elenyészik egy, a lehetetlennel is megküzdő ofszet gépmesterrel szemben. Egy kisnyomdában ő a sztár! Még mindig, de már nem sokáig... Hogy miért? Erről szól e cikk – már elnézést kérek, kedves olvasó, a hosszú bevezetőért.

A digitális nyomtató berendezéseket ma már szinte mindegyik, ilyen profilú multinacionális, ún. világcég felvette termékepalettájára. Minél később jut el az adott multi e piaci szegmens felismeréséhez, annál olcsóbban kell adnia berendezését, és annál kedvezőbb fizetési, üzemeltetési lehetőségeket (kondíciókat) kell nyújtaniuk a nyomdákban – a kifogástalan minőségű nyomtatási garanciája mellett. Na és annál kisebb kapacitású nyomdákat kényszerülnek kiszolgálni. Hiszen a piac egy része már rég telített. A maradék rész pedig alacsonyabb mértékű technológiai igényt és kisebb nyomatszámot tud garantálni.

Az egyik ilyen későn ringbe szálló a nemrég egyesült két japán világcég, a Konica Minolta. Kibővítették termékepalettájukat, és felismerték, hogy a kisofszet-technológia lassú piaci halálára kell felkészülni, amely biztosítani fogja számukra a digitális nyomdagépeik új vevőit. Ők alig egy fél éve jelentek meg Közép-Európa piacán, és rögtön megértették, hogy a már évtizede itt lévők mellett nehezen férnek el. Pedig vannak vevők, most már egyre többen, csak meg kell őket győzni.

Hat-nyolc évvel ezelőtt a digitális nyomógépgyártók a kifogástalan minőség mellett főleg a gyorsasággal, illetve a megszemélyesített nyomtatványokkal hódították meg a potenciális vevőket és a nyomdákat. Amit kínáltak, az kiváló volt, de nagyon drága. Az egy példányra eső költségek általában duplájába (vagy még többre) kerültek az ofszetének. Ez mára már megváltozott.

Egy hazai kisnyomda általában egyszerűen ad árat. Azt mondja, hogy egy nyomás ára 2 forint. A papírköltségen kívül ebben minden benne kell legyen, tehát még a sovány nyereség is. Ez bizony alacsony ár, de hát sajnos óriási a konkurencia az országban. Hatalmas mennyiségű szabad nyomókapacitások szorítják le az árakat a fővárosban és környékén. Nem kivételek ez alól a megyeszékhelyek sem. Alacsony ár és nagyon rövid határidő, a kifogástalan minőség mellett! Csak így lehet ma már talpon maradni.

A példának vett Konica Minolta C500-as színes nyomtatója akár havi százötvenezer A3-as ívet képes lenyomni, maximum 250 g/m²-es műnyomó kartonra. Egy A3-as oldal nyomat ára 22 forint (A4-es ennek a fele), és emellett kell fizetni a négyéves, részletekben havi száznyolcvanezer forintot, a gép árát. A festéket és egyéb szervizköltséget ezért az árért mindig a Konica Minolta állja.

Kedvező az egyszínű nyomógépük, a Bizhub PRO 1050-es műveleti költsége is. Egy A4-es oldal nyomásköltsége 1,20 forint, a B4-esé 2 forint. Ha pedig a vevő havonta kétszázezer oldal nyomását vállalja, akkor már csak 0,97 forint az A4-es és 1,62 forint a B4-es nyomat ára. E költségeken felül persze ott van még a gép ára, amely három évre lebontva, havi háromszázezer forint, négy évre pedig havi kétszázötvenezer.

Kérdés persze az, hogy ez sok vagy nem kevés. A válasz mindig egy újabb kérdés: mihez képest.

Nincs film, montírozás, lemez és lemezkészítés, beigazítás, próbanyomás, makulatúra, gépmosások, sem összehordás, hajtogatás, tűzés. Egy füzet például a maga 8–250 oldalával, 50–500 példányával együtt, színes borítóval „nagy lustán” két órán belül elkészül. Bejön hozzánk reggel a megrendelő, átadja a pdf-file-t, azután kap egy kávét, elbeszélgetünk vele (ez utóbbi nagyon fontos), majd tizenegy óra tájban a hóna alá kapja csomagját a késztermékkel. (Az ilyen kiszolgálásra restelkedés nélkül lehet helyben készpénzfizetést kérni.)

Minden nyomdászvállalkozónak közhely, hogy minél alacsonyabb példányszámot kér a megrendelő, annál kényesebb ügy a kínált ár elfogadtatása. Erre csak a digitális nyomás kínál jó megoldást.

Fordulóponthoz érkezett a hazai kisnyomdák piaci sorsa. Nem lehet tovább takarékoskodni, önköltséget csökkenteni. Előre kell menekülni! A követelmények két szóban összegezhetők: minőséget, gyorsan. Jól szolgálják ezt ma már a sokoldalú és szabadon konvertálható nyomdai szoftverek, elsősorban a könnyen hordozható és megbízható file-formátum előállító, az Adobe Acrobat, valamint a berendezésekbe beépített oldalkilövő program.

Van persze más út is. Nyugat-Európa márkás, használt ofset nyomdagépeinek sokaságát kínálja számunkra. Kérdés persze megint az, hogy vajon megéri-e?

A kötészeti és továbbfeldolgozó (konverting) műveletek biztonságáért

Az Amerikai Nemzeti Szabványügyi Intézet (ANSI) hírlevélben adta tudtul, hogy jóváhagyta a Nyomdaipari Technológiák szabványsorozat-beli Biztonsági követelmények: Kötészeti és konverting rendszerek és eszközök (Graphic Technology – Safety Requirements for Binding and Finishing Systems and Equipments) című, ANSI B65.2 – 2005 számú szabvány tervezetét, amely ezzel érvénybe lépett, és helyettesíti a hasonló témakörű, 1988-ban és 1999-ben közzétett kiadványt.

A szabványban előírt követelmények betartása és a vonatkozó rendszerek és eszközök megfelelőségének biztonsági szempontból történő szabványos ellenőrzése, minősítése Magyarországon természetesen nem kötelező. Mégis úgy gondoljuk, hogy felhívjuk rá a témakörben érintett olvasóink figyelmét, mivel –mint mondani szokás – az ördög nem alszik, baleset bármikor előfordulhat, ezért célszerű beszerezni, tanulmányozni annak tartalmát, és a benne foglalt szempontok figyelembevételével körülnézni saját kötészeti és konverting házunk táján.

Már csak azért is, mert annak előírásai tökéletesen harmonizálnak az azonos című, 12649 számú ISO szab-

ványéival, csak lényegesen korszerűbbek. Az előírások és vizsgálati szempontok azokra a nemzetközi piacokon beszerezhető gyártóberendezésekre és eszközökre vonatkoznak, amelyeket a hazai iparunk is használ. A tervezet kidolgozásában a nemzetközi szervezetek is részt vettek, többek között az NPES Nyomdaipari Technológiai Szabványok nyomda-, kiadó- és konverting-ipari bizottsága és maga az ISO is. Bővebb információ a www.npes.com honlapon olvasható, a szabványt pedig az npes@npes.org elektronikus címen lehet megrendelni.

A szabvány az NPES www.npes.org honlapján is megrendelhető.